

« Алаас оБолоро »
Экологической иттигэ
бырайыак

Бырайыак идеята

О5о айыл5алыын алтыан итиллиитэ уонна тереебут терут сирин- уотун ытыктыы, ебугэ угэстэрин билэ уерэнэрэ, этигэр- хааныгар инэриниитэ олох кыра сааьыттан са5аланар. Ол иьин биһиги өбүгэлэрбит олон ааспыт олохторо, айыл5а5а сугуруйуулэрэ – олох оскуолата буоларын кэнчээри ыччапныт өйүгэр-санаатыгар кыра эрдэ5иттэн иңэриэх кэриңнээхпит.

Бырайыак сыала:

О5олору тереебут дойдуга таптал нөңүө чөл куттаах, инникигэ эрэллээх, сатабыллаах дьон буола улааталларыгар итии.

СабаБалааһын.

**Өскөтүн оҕо кыра сааһыттан тереебут
дойдутун билэ- кере, чэгиэн эйгэтигэр
итилиннэБинэ, төрөппүтүн кытта тэңнэ
сылдьан сахалыы сиэргэ – майгыга уонна
итэБэлгэ уһуйулуннаБына- айылБаБа
харыстабыллаахтык сыһыаннаһар, инникигэ
эрэллээх, олоБун оңкулун оңостор кыахтаах
киһи буола улаатара саарбаБа суох.**

Бырайыак барыыта

Бырайыагы олоххо киллэриигэ анал ыллыктары улэлэтии. Ыллык устун айан сыл устата иитэр улэ быьыытынан ыытыллар.

Ыллык устун айан:

1. Теребут дойду тиэргэнтэн сааланар

Олорор беуелэкипит учаастактарын, сайылыктарын, етехтерун, теребут дойдубут айылбатын, кэрэ кестуулэрин, ейдебунньук миэстэлэрин туьунан кэпсиир материаллары хомуйуу (видеосюжеттар, альбомнар, хаартыскалар о.д.а.)

2. Киьи- айылба обото, айылба- киьи сорбото

Дойдубут үүнэйилэрин, отун- маьын, хамсыыр харамайын, кэтөрүн – сүүрэрин, уөнун – көйүүрүн туьунан материаллары хомуйуу. Дьыл кэмнэринэн айылба уларыьытын кэтээн керуу.

3. Киьини улэ киэргэтэр

Окко, бултка, балыктааһынна, сир астааһыныгар, тереппут оботун тэннэ сыьыаран илдьэ сылдьан улэ уеруйэхтэригэр уерэтии (фотомонтаж, буклеттар, кэпсиир схемалар о.д.а.)

1 ыллык: Төрөөбүт дойду тиэргэнтэн саБаланар

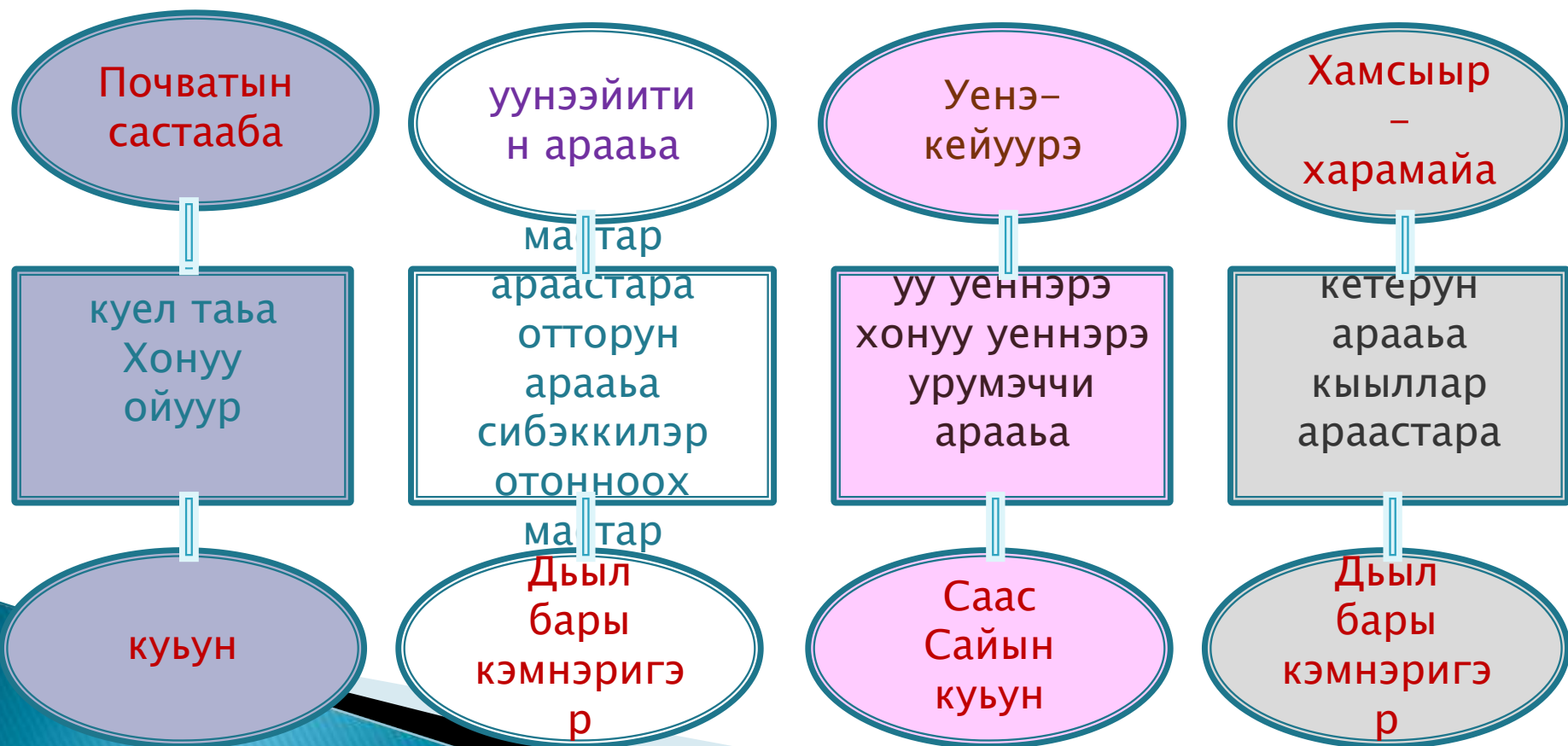
Сыала: Төрөөбүт дойдуга тапталы иити

- Олорор бeуелэгим
- Кэптин алааба
- Тереебүт туелбэм айылБата, кэрэ кестуулэрэ
- Ытык миэстэлэр

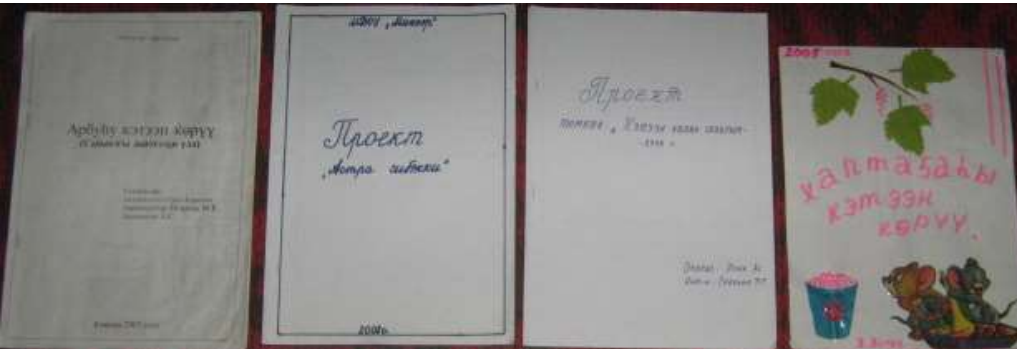
Кэптин ойуурдарын уунэйилэрэ

Бырайыак сыала:

Төрөөбут дойдубут ойуурдарын сирин- уотун, уонун- койуурун, хамсыыр- харамайын уунэйилэрин уӨрэтии



О5о чинчийэр улэтигэр бырайыактара







2 ыалык Киһи - айылҕа оҕото, айылҕа – киһи сорҕото

Дойдум үүнээйитэ:

- **Эмтээх оттор**
- **Кыһыл кинигэҕэ киирбит үүнээйилэр**

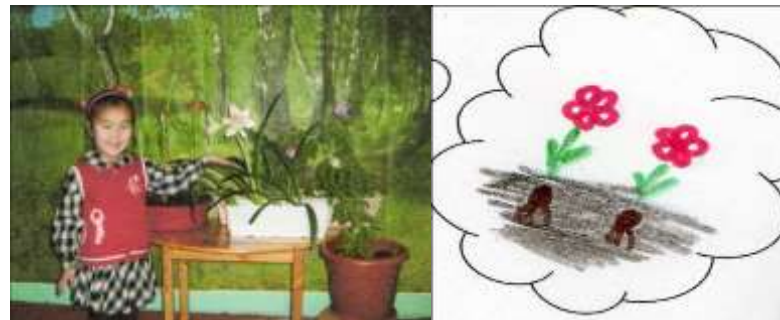
Дойдум хамсыыр харамайа:

- **Көтөрө – сүүрэрэ**
- **Үөнэ – көйүүрэ**

Кэтээн керуу:

- **Кун- дьыл уларыыытын кэтээн керуу**
- **Билгэлэр**
- **Дьыл уларыыыта- тулалыыр эйгэҕэ**

Сибэккини үүнэрэбит
(Алексеева Тома
бырайыага)





хаар халынын
кээмэйдийбит



Сибэккени
керебүт,
харайабыт



Тыыннаах
муннукка-
чиэрбэлэр



«Ейдеех
мэкчиргэттэн
сурук туттубут»



Кэтээн керуу
дневнигин
куннэтэ
толоробут



Айылба
библиотекагыгар



3 ылыык: Киһини улэ киэргэтэр

Сыала:

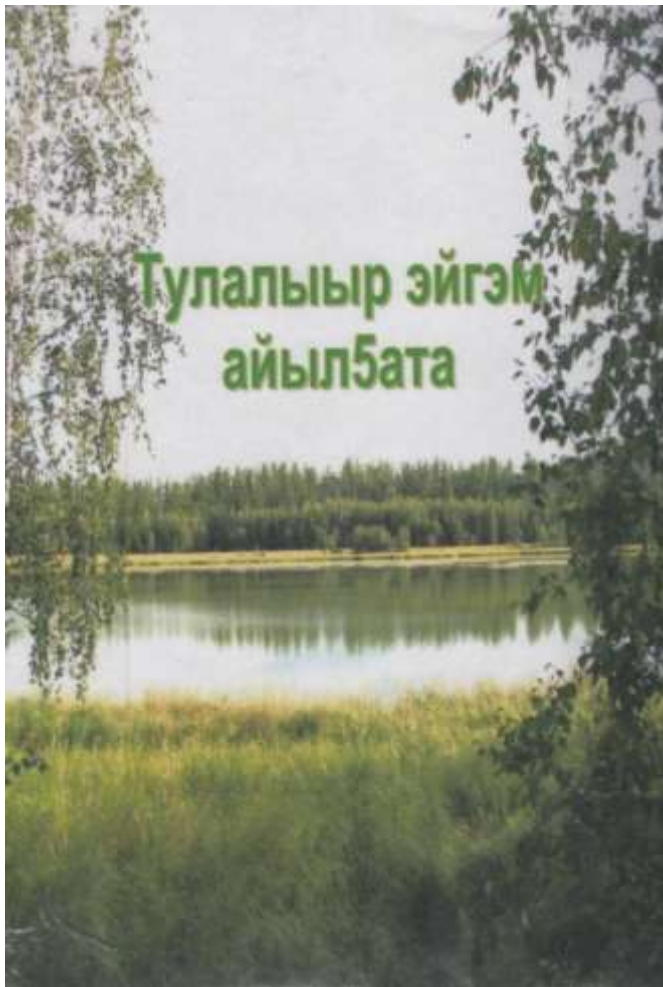
Терут угэстэргэ олоБуран оБону үлэнэн ийтии

- ***Оттооһун***
- ***Бултааһын***
- ***Балыктааһын***
- ***Сир астааһын***
- ***Мас олордуута***





Кердерең уерэтэр ыйынньыктар



Кердерең уерэтэр ыйынныктар



Методическай пособиялар

